

Consultatieverslag

Het concept van het besluit is van 15 mei 2018 tot en met 15 juni 2018 via internetconsultatie.nl geconsulteerd. In totaal zijn zes reacties op dit concept ontvangen die allen openbaar mochten worden gemaakt. Het betreft reacties van een burger, Gasunie Transport Services, Netbeheer Nederland, Energie Nederland, UNETO-VNI en de NVDE. Deze reacties zijn te vinden op www.internetconsultatie.nl/experimenten_amvb_energie. Deze reacties zijn waardevol geweest bij de verdere totstandkoming van het besluit. De reacties zijn gevarieerd. Aan de ene kant zijn er partijen die zoveel mogelijk ruimte bepleiten om te kunnen experimenteren, met name voor netbeheerders, aan de andere kant zijn er partijen die op dat punt hun zorgen uiten.

Een aantal partijen heeft zeer concrete suggesties gedaan voor het aanpassen van het concept besluit en daarbij de artikelen uit de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet genoemd die wel of niet in aanmerking zouden moeten komen voor een ontheffing. Al deze suggesties zijn beoordeeld en in een aantal gevallen heeft dit geleid tot aanpassing van het conceptbesluit. Een deel van deze aanpassingen had betrekking op het zoveel als mogelijk gelijkrekken van de ontheffingsmogelijkheden in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet, een ander deel van de aanpassingen heeft vooral inhoudelijke redenen.

De belangrijkste onderwerpen betroffen:

- a. De reikwijdte van het besluit;
- b. De effecten op de markt, de gevolgen voor de concurrentie en mogelijke kruissubsidiëring door netbeheerders;
- c. De consumentenbescherming;
- d. De duur van experimenten;
- e. Het wel of niet mogen discrimineren tussen aangeslotenen;
- f. De procedure voor het verkrijgen van een ontheffing;
- g. De rolverdeling tussen RVO en de ACM;
- h. Kennisdeling;
- i. Specifieke artikelen.

Ad a. In een van de reacties is opgemerkt dat experimenten met stadsverwarming ontbreken. Deze constatering is juist en kan worden verklaard uit het feit dat artikel 7a van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 1i van de Gaswet de basis voor dit besluit zijn. Deze beide wetten zien niet op voorschriften inzake stadsverwarming, daarop is de Warmtewet van toepassing.

Ook is van de zijde van netbeheerders opgemerkt dat experimenten mogelijk zouden moeten zijn met taken of activiteiten buiten de in de beide wetten gedefinieerde taken van netbeheerders, bijvoorbeeld met het transport van waterstof. Deze suggestie is niet overgenomen. Artikel 7a van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 1i van de Gaswet bepalen dat ontheffing kan worden verleend van het bepaalde bij of krachtens deze wetten. Dat impliceert dat geen experimenten kunnen worden gehonoreerd met eventuele nieuwe taken. De mogelijkheid om nieuwe handelingen of activiteiten toe te staan wordt reeds geboden op basis van artikel 17a van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 10b van de Gaswet. De op grond van dit besluit te starten experimenten staan ten dienste van het anders invullen van een bestaande wettelijke taak zodat dit bijdraagt aan de in artikel 7a, eerste lid Elektriciteitswet 1998 en artikel 1i, eerste lid Gaswet genoemde doelen.

Ad. b. In een aantal reacties is de zorg geuit dat het toestaan van experimenten op grond van dit besluit mogelijk negatieve effecten kan hebben op het energiesysteem als geheel en op belanghebbenden die niet deel uit maken van het experiment. Enig risico wordt onderkend en is eigen aan het doen van experimenten in een onderdeel van een systeem dat deel uitmaakt van een groter geheel. Dit besluit poogt de genoemde risico's zoveel mogelijk te mitigeren door in de eerste plaats via de artikelen 2.2, 2.3 en 2.4 de omvang (het aantal betrokken aansluitingen) van een experiment zoveel als mogelijk te beperken. In de tweede plaats worden op basis van dit besluit alleen ontheffingen verleend aan onder toezicht geplaatste ondernemingen als vergunninghouders en netbeheerders die betrekking hebben op verplichtingen uit de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet die verbonden zijn aan hun bestaande taken. Zo biedt dit besluit bijvoorbeeld netbeheerders niet de mogelijkheid nieuwe taken te beginnen en daarmee mogelijk in concurrentie te treden met marktpartijen. Leveranciers kunnen op basis van dit besluit geen netbeheerdersrol

gaan vervullen. In de derde plaats biedt dit besluit de mogelijkheid het aantal en de duur van experimenten te beperken op grond van respectievelijk artikelen 6, 8, onderdeel m, en 14 van dit besluit. Ook is bepaald dat de tarieven voor netbeheerders die een ontheffing voor een experiment hebben verkregen voor het doen van experimenten met tariefstructuren en voorwaarden de route op grond van artikel 41b van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 81b van de Gaswet dienen te volgen. Tot slot maakt artikel 9 het mogelijk om de verleende ontheffing waar nodig te wijzigen, in te trekken of te voorzien van nieuwe voorschriften of beperkingen.

Ad c. In een reactie is aangegeven dat de consumentenbescherming wellicht onvoldoende is geborgd en mogelijk in de toelichting paragraaf 1.4 te vaag is omschreven. Deze opvatting wordt niet gedeeld. Er zullen bij de verlening van de ontheffing geen concessies worden gedaan aan de bescherming van consumenten. Dit besluit doet geen afbreuk aan het wettelijk kader voor de bescherming van consumenten op grond van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. Aanvragers van een ontheffing zullen moeten aantonen dat ze ten minste aan het niveau van consumentenbescherming kunnen voldoen zoals dat geldt voor consumenten die niet deelnemen aan een experiment. Het kan wel zo zijn dat die bescherming op andere wijze vorm krijgt. Daarnaast zullen consumenten die aan een experiment deelnemen altijd vooraf moeten instemmen.

Ad d: In meerdere reacties is gevraagd naar de wenselijk duur van experimenten. Experimenten zijn bedoeld om informatie te verschaffen over de vraag of de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet in het licht van de gestelde doelen dienen te worden aangepast (artikel 7a, derde lid Elektriciteitswet 1998 en artikel 1.i derde lid Gaswet). Dat impliceert per experiment dat zal moeten worden bepaald wat het moment is waarop een antwoord op deze vraag gegeven kan worden. Hieraan wordt invulling gegeven in artikel 14 van dit besluit.

Ad e: In twee reacties werd gevraagd het voor bepaalde artikelen mogelijk te maken dat netbeheerders ontheffing verkrijgen van het discriminatieverbod. Het discriminatieverbod is een uitwerking van Europese voorschriften waarvan niet op nationaal niveau kan worden afgeweken.

Ad f: Een aantal partijen heeft een toelichting gevraagd op de rolverdeling tussen de ACM en RVO bij de uitvoering van dit besluit. De nota van toelichting van het besluit is op basis van dit verzoek uitgebreid.

Ad h: Een paar partijen gaf aan dat aan het mogen afwijken van bepaalde wettelijke voorschriften de verplichting zou moeten worden toegevoegd om opgedane kennis met anderen te delen. In dit besluit is daarom voorgeschreven dat jaarlijks dient te worden gerapporteerd over de voortgang van het experiment en dat uiterlijk één maand na afloop van het experiment een verslag wordt overlegd. Daarnaast is het delen van kennis, met inachtneming van bedrijfsvertrouwelijke informatie, expliciet in de besluit opgenomen. Op die manier zal openbaar gemaakt worden welke kennis is verworven met het uitvoeren van het experiment en welke resultaten er zijn bereikt.

Ad i: Sommige partijen verzochten om ontheffing van een aantal specifieke artikelen die betrekking hebben op het netbeheer. Hieronder wordt specifiek op een aantal van de genoemde artikelen ingegaan. Er is verzocht om een ontheffing van de verplichting (artikel 16, eerste lid, onderdeel d, van de Elektriciteitswet 1998) voor het aanhouden van voldoende reservecapaciteit door de netbeheerder, zodat de inkoop van flexibiliteit mogelijk wordt. De Elektriciteitswet 1998 schrijft echter niet voor op welke wijze de genoemde reservecapaciteit dient te worden gegarandeerd. Met andere woorden, hierdoor bestaat reeds de mogelijkheid dit op een andere wijze dan door middel van verzwaring of uitbreiding van netten vorm te geven. Daarnaast verplicht Europese wetgeving (artikel 25, eerste lid Richtlijn 2009/72) de netbeheerder tot het aanhouden van voldoende reservecapaciteit, dus dat zal ook binnen de kaders van een experiment noodzakelijk zijn.

Tevens werd gevraagd om ontheffing van de verplichtingen uit artikel 16, eerste lid, onderdelen e en f, van de Elektriciteitswet 1998 om afnemers conform de onderliggende codes aan te sluiten of van transport van elektriciteit te voorzien. Een ontheffing voor deze artikelen is niet wenselijk omdat dit ook ruimte zou geven om afnemers niet aan te sluiten of voor hen geen elektriciteit te transporteren. De ontheffingsmogelijkheid van artikel 23, eerste lid, en artikel 24, eerste lid, en daarmee voor de voorwaarden in de paragrafen 5 en 6 van de Elektriciteitswet 1998, biedt de mogelijkheid voor de genoemde experimenten om af te wijken van codes.

Ook is gevraagd de artikelen 27, tweede lid, en 31, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 als onthefbaar in dit besluit op te nemen. Daarmee wordt het mogelijk vrijstelling te verkrijgen van de wettelijk verankerde codes. Dit verzoek is indirect gehonoreerd door het mogelijk te maken om ontheffing van de artikelen 23, eerste lid en 24, eerste lid van de Elektriciteitswet 1998 te vragen en daarmee ook van de voorwaarden uit paragraaf 5 van hoofdstuk 3 uit die wet. Per experimentaanvraag zal moeten worden bepaald voor welke bepalingen ontheffing nodig is en tevens moeten worden vastgesteld dat alle betrokkenen hiermee kunnen instemmen. Daarnaast wordt ontheffing gevraagd voor de artikelen 53 tot en met 59 van de Elektriciteitswet 1998 en 22 tot en met 26 van de Gaswet om zo ervaring te kunnen opdoen met andere manieren van allocatie en gegevensuitwisseling tussen nieuwe partijen op de markt. Er is voor gekozen artikel 55 van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 23 van de Gaswet daarom onthefbaar te maken zodat per experiment kan worden afgeweken van de voorwaarden. Ontheffing van de andere genoemde artikelen is niet wenselijk of noodzakelijk.